

Veel üks soe ja vesine jõulukuu

HEIKI MAIBERG

“Jää või jutte kliima soojenemisest uskuma – ei mäletagi enam lumiseid jõule!” kurtis pool kuud enne aasta lõppu üks daam. “Mis sa nüüd – mullu oli hoopis soojem kui tänavu,” vaidles vastu naabrinna.

Õigus oli mõlemal, sest viimati oli Tartus maa jõulude aegu valge tükk aega tagasi – 2005. aastal ja mullusest detsembrist soojemat ei tea Eesti kliimateadus mitte.

Jõuluks lund näpuotsaga

Kuu algus oli talvine, suur osa Eestist lumine, ka paari esimese kuupäeva temperatuurid püsisid parajalt allpool nulli (siis registreeriti ka detsembril madalaim külmanäit: Jõhvis –11,5°). Edasi hakkas jälle vihma sadama ning lumi kadus, nagu poleks olnudki.

Esimese kümpäevaku keskmine õhutemperatuur oli Eestis +1,7° tavalise –2° asemel (mullu aga +7°!). Novembri lõpul külmu-ma hakanud muld sulas jälle üles.

Kuu keskpaigast alates oli ilm samuti soe ning sombune (teine dekaad 0,9°, kolmas 1,5°), kohati sadas ka vähest lund ja lörtsi, mis varsti sulas.

Tähtsal ajal, jõulupühadel, sai maa valkjaks vähemalt Ida-Eestis. Samuti hakkas seal aastavahetuse eelilusat lund sadama. Esimesel pühäl langes miinimumtemperatuur Tartus vaid –4,3 kraadini. Mäletate: alles 2001. a jõuludel mõõdeti meie maal tõelist pakast (Võrus –34,6°), 1978. a viimasel päeval aga Narvas –42,6 kraadi! Nii et praegu pole hullu, nagu ütleksid psühhiaatrid.

Detsembril keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati EMHIs +1,4° ehk 4,7 kraadi normist

enam. Ilm oli kõige soojem saartel (Vilsandil 4,2°), jahedam kirde pool (Jõhvis ja Väike-Maarjas 0,6°). Kuu maksimumtemperatuuriks mõõdeti 7,8 kraadi 8. kuupäeval Valgas.

Sademeid tuli nagu eeltalvel ikka nii lörtsi, lume kui vihmana. Keskmiseks sademete hulgaks rehkendati 38 mm (norm 50 mm). Korralikult sadas Kuusikul (65 mm), vähe Kundas (16 mm).

Valmis ka aasta kokkuvõte. Tartus oli aasta keskmine temperatuur 6,7°, mis annab 1865. aastast kehtivas pingereas 6.–9. koha. Sademeid tuli 694 mm ehk 114% normist. Kõik aastajad olid soojad: talv (detsember 2006 – veebruar 2007) –2,9° (norm –5,7°), kevad 7,4° (4,5°), suvi 17,1° (15,7°) ja sügis 6,1° (5,4°).

Ilmast mujal...

Ilmastik mujal oli rahutu. Lumetormid tekitasid liikluskaose Põhja-Ameerikas. Kuu keskel mattus Kanada lõunaosa 40 cm paksuse lumekihi alla. Ainuüksi ühel hommikul oli Toronto tänavail 600 õnnetust.

Raske oli liigelda pühade ajal ka USAs: idapoolsetes osariikides tuli maha üle poole meetri lund. Sajad tuhanded kodud jäid küünlavalgele, sest elektriliinid katkesid märja lume ning jäitekorra all. Texases hukkus lumetormis vähemalt 22 inimest.

Indoneesiat tabasid juba mitmendat detsembrist järjest maalihked. Tuhanded inimesed Jaava saarel olid sunnitud oma elamised maha jätma, sest need jäid mudavoolu alla.

Külm oli Hispaanias. Elektrikulu püstitas uue rekordi – mille muuga sa ikka moodsal ajal maju hädaga küta.

...ja muiste

1907. a jõulukuu oli Tartus väga külm, lähiajaloo üks külmemaid (–11,7°!) ja kuiv (10 mm).

Päevalehes kirjutati ilmaelust: Tallinnast. Raske torm on mineval nädalal Läänemeres, iseäranis aga Põhjameres ja kanalil möllanud, mille tagajärjel väga palju laevasi udus kokku on põrganud, enamasti vähemad laevad.

Kiiratsist. Priipalu mesilaste ja aiapidamise seltsi koosolek oli sellepolest iseäralik, et koosoleku ruum oli tubaka suitsust enam kui mõni kõrts. Ma ei ole veel kunagi seltside koosolekul seda näinud, et koosolejad “suitsu mehed” tohiksivad koosoleku ajal tubaka suitsutamise läbi oma “mehisust” näidata.

AIN KALLIS